

Fingrid
strateginen.verkkosuunnittelu@fingrid.fi

20.6.2024

Aihe: Merituulivoiman alustavat liityntämahdollisuudet Fingridin kantaverkkoon 2030-luvulla merituulivoiman -selvitys
Lausuja: Suomen Tuulivoimayhdistys ry

Suomen Tuulivoimayhdistys (STY) kiittää mahdollisuudesta lausua Fingridin merituulivoiman alustavista liityntämahdollisuuksista kantaverkkoon.

1. Millaisia näkemyksiä teillä on selvityksessä käytetystä raportin luvussa kolme esitetystä merituulivoimainotuksesta taustaskenaariosta?

Fingridin raporttiin on sisällytetty merkittävä määrä merituulivoimaa vuodesta 2030 alkaen. Suomen Tuulivoimayhdistys (STY, tuleva Suomen uusiutuvat ry) on myös arvioinut kuluneen kevään aikana merituulivoimakapasiteettia vuosille 2030, 2035, 2040 ja 2050. STY on nojannut omissa laskelmissaan STY:n hankelistaan sekä Elinkeinoelämän keskusliiton vihreän siirtymän dataikkunaan. STY on päättänyt arvioissaan hyvin saman suuntaisiin tuleviin merituulivoimakapasiteetteihin kuin Fingrid.

Pidämme erittäin hyvänä sitä, että Fingrid valmistautuu merituulivoimarakentamisen laajamittaiseen käynnistymiseen Suomessa ja tarkastelee merituulivoimalle mahdollisia liittymispisteitä. Selvityksessä kuitenkin todetaan, että merituulivoiman oletetaan sijoittuvan vain Pohjanlahdelle ja pääasiassa Vaasan eteläpuolelle. Elinkeinoelämän vihreän siirtymän dataikkunan sekä STY:n hankelistauksen mukaan myös Vaasan pohjoispuolelle sijoittuu merkittäviä merituulivoimahankkeita (OX2, Skyborn Renewables, Pohjolan Voima) sekä sähköntensiivisiä teollisuushankkeita, kuten Oulun Energian ja Kokkolan vetyhankkeet. Ymmärrämme, että Fingrid on merituulivoimaselvityksessään keskittynyt verkon kannalta parhaisiin liityntäpisteisiin. Vaikka selvityksessä todetaan Perämeren pohjoisosan olevan sähköverkon kannalta hankala alue, on Fingridin kuitenkin varauduttava myös merituulivoimahankkeiden tulon Vaasan pohjoispuolella ja valmistauduttava näiden hankkeiden verkkoon liittämiseen.

2. Mitä maankäytöllisiä ja ympäristöllisiä reunaehtoja liittymispisteiden tarkemmassa määrittelyssä tulisi huomioida? Esimerkiksi merituulihankkeiden liityntäjohtojen toteutettavuuden suhteen.

Merituulivoimaloiden ympäristövaikutuksia ja toimia niiden minimoimiseksi arvioidaan alueen kaavoituksessa, vesiluvan yhteydessä ja ympäristövaikutusten arviointimenettelyssä (YVA). YVA on kattava työkalu, joka tuo esiin tuulivoimahankkeen sosiaalisia ja ympäristöllisiä vaikutuksia. Myös merituulivoimahankkeen liityntäjohtosta tehdään aina YVA, jossa arvioidaan johdon ympäristövaikutukset. Mahdollisia liityntäpisteitä määrittäessä Fingridin ei tule arvioida liityntäjohtoon

ympäristövaikutuksia, sillä se arvioidaan hankkeen YVA:ssa. Erytistä huomiota osoitetaan alueilla, joilla on asutusta ja vapaa-ajan asuntoja.

3. Fingridin nykykäytäntöjen mukaisesti liityntäkapasiteetti varataan yksittäiselle asiakashankkeelle liittymissopimuksen allekirjoituksen yhteydessä. Liittymissopimuksen edellytyksenä on, että hankkeen luvitus on lainvoimainen ja liittymisjohdon lunastuslupahakemus on toimitettu työ- ja elinkeinoministeriölle. Toivomme perusteltuja vastauksia alla oleviin kysymyksiin.
  - a. Tulisiko nykyisiä liittymissopimuksen edellytyksiä muuttaa? Jos kyllä, niin toivomme vastauksia myös kysymyksiin b-d.

Tuulivoima-ala pitää yleisesti hyvänä toimintatapana sitä, että maalle rakennettaessa tuulipuiston osayleiskaavan sekä rakennuslupien tulee olla lainvoimaisia, ja tuulipuiston mahdollisen suurjännitevoimajohdon lunastuslupahakemuksen tulee olla jätetty viranomaisille ennen liittymissopimuksen solmimista. Rakennusluvan lainvoimaisuus tukee sitä, että vain elinkelpoiset hankkeet pääsevät varaamaan verkkokapasiteetin. Vasta näin myöhäisessä vaiheessa solmittava liittymissopimus tarkoittaa kuitenkin hanketoimijalle merkittäviä hankekehityskustannuksia ilman varmuutta hankkeen toteuttamisen kannalta erittäin merkittävästä elementistä, verkkoliitynnästä. Mitä isompi hanke on, sitä suuremmat kehityskustannukset hanketoimija joutuu kantamaan ennen kuin hanke on rakennuslupavaiheessa.

Suomen Tuulivoimayhdistys näkee hyvänä toimintatapana jo osan verkkoyhtiöistä tarjoaman suunnittelusopimusmallin, jossa verkkoyhtiö ennalta sovittua (etukäteen maksettavaa) korvausta vastaan aloittaa verkon suunnittelun jo tuotantolaitoksen suunnittelu- ja luvitusvaiheen aikana. Tämä suunnittelusopimus voi sisältää esimerkiksi kolmannen osapuolen verkkolaskelmat, voimajohtoyhteyksien tai -uusimisen yleissuunnittelua, sähköaseman sijoitussuunnittelua. Suunnittelusopimuksessa suunnittelukulut maksaa tuotantolaitoksen kehittäjä etukäteen sovittavalla tavalla. Tämän tarkoituksena on vähentää verkkoyhtiön kuluriskiä ja mahdollistaa tuotantohankkeen projektin etenemisen suunnitellussa aikataulussa. Lopullinen suunnittelukustannus vähennetään lopullisen liittymissopimuksen hinnasta, jos lopullinen liittymissopimus allekirjoitetaan. Suunnittelusopimusmalli mahdollistaa verkkosuunnittelun sekä sen kustannusten kattamisen sähköntuotantohankkeen kehittämisen aikana. Esitämme, että Fingrid selvittää mitkä olisivat tällaisen mallin hyödyt ja haitat kantaverkossa.

Mikäli Fingrid mahdollistaa verkkoliityntäsopimuksen solmimisen nykyistä varhaisemmassa vaiheessa, tulee Fingridin käynnistää verkon vahvistamistoimenpiteet välittömästi sopimuksen solmimisen jälkeen sekä valmistautua siihen, että alueen muille kehitteillä oleville hankkeille riittää myös verkkokapasiteettia.

b. Missä hankkeen vaiheessa sille tulisi jatkossa varata verkkoliityntä?

Kapasiteetin saatavuus on voitava varmistaa hyvissä ajoin ennen lopullista investointipäätöstä. Selvityksessä esitellyssä mallissa nähdään potentiaalia ja mahdollisuuksia. Verkkokapasiteetin vahvistaminen hankkeen etenemisen kanssa käsi kädessä nähdään yleisesti hyvänä toimintatapana. Tuulivoima-ala toivoo aiheen jatkokehittämiseksi pyöreän pöydän keskustelua.

Tuulivoima-alalta on myös tullut ehdotuksia kolmiportaisesta prosessista, jonka esisopimusvaiheessa käynnistetään suunnittelu-, YVA- ja lupamenettelyt. Myös tästä mallista olisi hyvä käydä keskustelua pyöreän pöydän muodossa.

c. Miten tulisi ratkaista tilanne, jos useita hankkeita kilpailee samasta liitynnästä eikä sitä ole mahdollista tarjota kaikille niiden toivomassa aikataulussa?

Hanketoimijoiden ja hankkeiden tasapuolinen kohtelu on äärimmäisen tärkeää. Fingridin ei tule olla se, joka ratkaisee hankkeiden toteutuskelpoisuuden. Tästä syystä selkeät, tasapuoliset säännöt sekä riittävä verkon rakentaminen ovat ehdoton edellytys vihreän siirtymän hankkeiden etenemiselle.

d. Miten hankkeen etenemistä tulisi seurata, jotta liitynnän varaus pysyisi voimassa?

Vastaus tähän kysymykseen riippuu siitä, missä vaiheessa sopimus voidaan solmia ja kuinka suuri ja vaativa kyseessä oleva sähköntuotannon tai kulutuksen hanke on.

Mikäli liittymissopimuksen voisi solmia nykyistä aiemmin, tulisi malliin rakentaa tasavertaiset, läpinäkyvät, selkeät ja reilut tarkastuspisteet, jossa varmistetaan, että hanke ja liityntä etenevät samassa aikataulussa.

Mikäli Fingrid päätyy käyttämään etenemisen seuraamisessa hankkeen luvitusprosesseja on syytä huomioida myös luvituksen haasteet. Luvitus päätöksen joutuessa valitusprosessiin ei sen etenemisen aikataulu ole hankekehittäjän vaikutuksen alaisena.

Lisäksi pyydämme huomioimaan, että Fingridin tämän hetken ehto, jonka mukaan verkkoliitynnän suurjännitteinen osuus tulee olla rakennettuna 36 kk sisällä liittymissopimuksen allekirjoittamisesta tai sopimus voidaan Fingridin puolesta purkaa, voi olla vaativalle, isolle merituulivoimahankkeelle liian tiukka.

4. Mitä Fingridin tulisi huomioida kulutusta ja tuotantoa sisältävän hybridiliityntä-konseptin suunnittelussa? Milloin näette, että hybridiliityntöjä voisi olla käytössä Suomessa?

Tuulivoima-ala pitää hyvänä sitä, että Fingrid selvittää parhaillaan perinteisen liitynnän vaihtoehdoksi hybridiliityntämahdollisuutta. Hybridiliitynnät yleistyvät todennäköisesti 2020-luvun loppuun mennessä.

Sähkömarkkinalain uudistuksessa ollaan mahdollistamassa myös hybridiliitynnät, mitä pidämme erittäin tärkeänä muutoksena.

5. Muu palaute selvityksestä

Suomen Tuulivoimayhdistys ry (STY) kiittää mahdollisuudesta osallistua sidosryhmäkonsultaatioon Merituulivoiman alustavat liityntämahdollisuudet Fingridin kantaverkkoon 2030-luvulla merituulivoiman -selvitykseen.

STY pitää yleisellä tasolla merituulivoiman kantaverkkoon liittämismahdollisuuksien selvittämistä ja merituulivoimainvestointeihin valmistautumista oikeansuuntaisena ottaen huomioon merituulivoimahankkeiden määrän ja Suomen potentiaalinen merituulivoimainvestoinneille. On myös positiivista, että Fingrid on tutkinut siirtokapasiteetin kasvattamista ja tunnistanut verkon vahvistamistarpeita.

Lopuksi haluaisimme kuitenkin kiinnittää valmistelijan huomiota siihen, että olemassa olevia varaussopimuksia tarkasteltaessa jää huomiotta, että talousvyöhykkeelle sijoittuvat merituulivoimahankkeet voivat olla rakentamisvalmiina nopeammalla aikataululla kuin selvityksessä on huomioitu. Osalla talousvyöhykkeen merituulivoimahankkeista on jo saatettu ympäristövaikutustenarviot melkein loppuun asti. Työ- ja elinkeinoministeriö valmistelee parhaillaan lakia merituulivoimasta talousvyöhykkeellä. Hallituksen esityksen luonnoksessa laiksi todetaan aikataulusta se, että ensimmäinen kilpailutus käynnistetään jo vuoden 2025 aikana. Lakiluonnoksessa todetaan myös, että kilpailutukseen voi tulla useampi alue samanaikaisesti.

Lähtökohtaisesti pidämme erittäin hyvänä, että Fingrid on tehnyt selvityksen merituulivoiman liitettävyydestä Suomessa. Näemme kuitenkin selvityksessä myös riskin, että se lähtee ohjaamaan voimakkaasti sitä, minne valtio ohjaa tulevat talousvyöhykkeen ja alueveden merituulivoiman kilpailutukset. On erittäin tärkeää, että Fingrid on myös valmis päivittämään suunnitelmiaan sen mukaan, minne merituulivoimaa aletaan suunnitella. Selvityksen tulosten ei tule antaa vaikuttaa siihen, mitä merituulivoima-alueita valitaan kilpailutettavaksi.

Fingrid tuo selvityksessä esille olevansa valmis liittämään merituulivoimaa välittömästi Insoon liittymispisteeseen, sillä alueella on vapaana vaadittava verkon kapasiteetti. Pidämme liittymispisteen nostoa tärkeänä signaalina sille, että Suomessa käynnistettäisiin puolustusvoimien toimintojen ja merituulivoiman yhteensovittaminen Ahvenanmaan etelä- ja itäpuolisilla merialueilla.

Kunnioittaen

Veera Villikari, edunvalvontapäällikkö, Suomen Tuulivoimayhdistys ry p. 040 125 1825